

UPPSALA KOMMUN
uppsala.kommun@uppsala.se

2023-12-04

1 (18)

Dnr- SI 2023:5714

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Uppsävjaskolan
i Uppsala kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Uppsävjaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Uppsävjaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ta ansvar för att överenskommelser för rutiner kring lektionsstruktur upprätthålls av alla undervisande lärare genom att vidareutveckla de redan befintliga forumen för lärarna att diskutera och ompröva gemensamma strategier och förhållningssätt. I det arbetet behöver eleverna vara fortsatt delaktiga.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **29 mars 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå.

Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:5714) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Uppsävjaskolan leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att systematiskt följa upp och analysera kunskapsresultat, lärarnas förutsättningar att bedriva undervisning och att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Rektorn vidtar utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser ska fördelas med stöd av analyserna. Det bedrivs ett gott jämställdhetsarbete på skolan som syftar till att alla elever ska ha lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Rektorn skapar goda förutsättningar för ett gemensamt arbets- och förhållningssätt och samverkan fungerar överlag väl. Det finns tydliga rutiner för introduktion av nya och obehöriga lärare.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar såväl kunskapsresultat som att värdegrundsarbetet är en del av undervisningen men också hur undervisningen genomförs. Lärarna och elevhälsan deltar också i analysarbetet. Rektorn vidtar därefter utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser ska fördelas.

Rektorn följer under läsåret regelbundet upp kunskapsresultat exempelvis via prognoser, klasskonferenser och medarbetarsamtal för att få en god nulägesbild och för att, tillsammans med lärarna, förbättra undervisningen. Rektorn analyserar även regelbundet hur de personella resurserna i läroplanen används genom de förbättringsplaner som arbetslagen tar fram. Av Skolinspektionens skolenkät 2023¹ framgår att skolans lärare är delaktiga i skolans uppföljningsarbete.²

Vid två tillfällen under läsåret följer rektorn upp vilka elever som lärarna bedömer har "ännu ej godtagbara kunskaper". Kontinuerligt under läsåret följer rektorn tillsammans med elevhälsan sedan upp hur arbetet går framåt. Rektorn följer även upp och analyserar stöd som ges i form av extra anpassningar och åtgärdsprogram. Exempelvis hur pojkar som med bedömningen "ännu ej godtagbara kunskaper", utvecklas kunskapsmässigt, eftersom det visat sig att i alla skolans årskurser under innevarande läsår når en större andel flickor än pojkar förväntas nå kunskapsmålen.

Vidare visar granskningen att det finns ett medvetet gemensamt arbete på skolan gällande värdegrundsuppdraget. Värdegrundsarbetet är invävt i den dagliga verksamheten, exempelvis genom skolans arbete med att skapa ett positivt och inkluderande inlärningsklimat samt via klassråd och elevråd där lärare pratar med sina elever om studiero och om deras demokratiska rättigheter och skyldigheter. Lärarna

¹ Skolinspektionen genomför Skolenkäten som en del av granskningen av skolverksamheten i landet. Enkäten riktar sig till elever, föräldrar och pedagogisk personal och genomförs löpande med en tvåårsfrekvens för alla skolor. För alla frågor i enkäten beräknas ett snitt för referensgruppen. Skalan är 1–10 där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

² Medelvärde för lärarna vid Uppsävjaskolan var på 8,8, vilket kan jämföras med genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter 7,8.

analyserar värdegrundsarbetet och hur väl det ger avtryck i undervisningen. Ett exempel är skolans arbete med gemensamma förväntningar och riktlinjer såsom samma struktur inför lektioner och inför att gå till matsalen. Skolan har även gemensamma rutiner och arbetssätt kring uppföljning av frånvaro och kränkande behandling.

Uppsala kommun genomför årligen en skolenkät i alla klasser. Rektorn berättar att det finns frågor i skolenkäten som relaterar till värdegrundsarbetet, exempelvis elevernas upplevelse av trygghet och inflytande. Vidare genomför skolan årligen olika slags kartläggningar, såsom rastenkäter, hälsosamtal, och analyser av ärenden om kränkande behandling. Rektorn rör sig även ute i korridorerna och gör besök i klassrummen för att hålla sig uppdaterad om verksamheten och för att träffa eleverna. Rektorn följer upp värdegrundsarbetet tillsammans med arbetslagen och elevhälsan.

Rektorn fördelar resurser så att förbättringsåtgärder kan genomföras på ett väl avvägt sätt. Av Skolinspektionens skolenkät 2023 framgår att lärarna skattar frågan om det genomförs utvecklingsinsatser och förbättringsarbeten som lärarna tycker behövs i skolan högre än genomsnittet för samtliga medverkande skolor.³ Ett exempel på en förbättringsåtgärd är att detta läsår skapa ytterligare en klass i årskurs 4 för att därigenom minska elevantalet i respektive klass. Ett annat exempel är att rektorn tillsatt en elevassistentgrupp som får handledning av speciallärare. I gruppen samordnas resurserna för de elever som behöver vuxenstöd under sin skoldag. Insatserna följs sedan upp via utvärdering av åtgärdsprogram, kunskapsprognoser samt utvärdering av elevassistentgruppens arbete. För att säkra tidiga insatser i de första skolåren går förskollärare som har en vidareutbildning i svenska och matematik in som extralärare i förskoleklass och årskurs 1.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det bedrivs ett aktivt jämställdhetsarbete på skolan och rektorn arbetar på olika sätt för att alla elever oavsett könstillhörighet får samma förutsättningar att lära och att utvecklas. Av intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att jämställdhetsperspektivet ingår i skolans arbets- och förhållningssätt.

Av inkommen dokumentation och intervjuer med personal framgår att resultat samlas in och sammanställs på ett sådant sätt att könsmönster kan uppmärksammas. Det handlar om att kunskapsresultat, enkätresultat och anmälningsärenden om kränkande behandling sammanställs uppdelat utifrån kön och analyseras för att identifiera

³ Medelvärde för lärarna vid Uppsävjaskolan var 8,2, vilket kan jämföras med genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter 6,5.

eventuella avvikelser. Flickor nådde exempelvis högre resultat än pojkar i ämnena bild och slöjd.

Skolan arbetar med ett utvecklingsområde, under ledning av förstelärare, med koppling till jämställdhetsuppdraget som handlar om kompetensutveckling inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.⁴

Lärarna berättar att jämställdhetsfrågorna är en integrerad del av den ordinarie undervisningen. Exempelvis genomförs diskussioner i kill- och tjejgrupper men också gemensam läsning av böcker som belyser genusperspektivet och som eleverna tycker är intressanta. Av Skolinspektionens skolenkät 2023 framgår att lärarna skattar frågan om att de ger alla elever samma möjligheter oavsett om de är flickor, pojkar eller har annan könsidentitet högre än genomsnittet för samtliga medverkande skolor.⁵ Under de observerade lektionerna fördelar lärarna talutrymme genom att exempelvis använda glasspinnar som slumpmässigt väljer ut talare, vilket lärarna beskriver kan motverka att de omedvetet riskerar att välja talare utifrån kön. I alla klassrum har eleverna bestämda platser och sitter könsblandat.

Eleverna berättar att de ofta diskuterar vad jämställdhet är. Det sker exempelvis i tjej- och killgrupper där eleverna bland annat diskuterar vuxnas förväntningar på elever ur ett könsperspektiv. Vidare förs diskussioner om olika yrken och att det arbetar fler män än kvinnor i vissa yrken och tvärtom. Eleverna berättar även att lärarna uppmuntrar eleverna att tänka normkritiskt.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har en tydlig ledning och organisation av det pedagogiska arbetet samt skapar goda möjligheter för samverkan och utbyte mellan lärarna och elevhälsan på skolan kring pedagogiska frågor. Rektorn både leder och följer upp det kollegiala lärandet genom att delta i olika möten, exempelvis elevhälsomöten. Rektorn är aktiv i lärarchattar, läser och kommenterar arbetslagens mötesprotokoll, ger råd och stöd samt konstruktiv feedback till medarbetarna. Av Skolinspektionens skolenkät 2023 framgår att skolans undervisande lärare skattar frågeområdet Pedagogiskt ledarskap högre än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter.⁶

Det finns en tydlig mötesorganisation för samverkan inom och mellan skolor. Roller och ansvar är tydliga vilket skapar möjligheter för samverkan kring arbets- och

⁴ Läroplanens (Lgr22) nya skrivning i de inledande delarna om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.

⁵ Medelvärde för lärarna vid Uppsävjaskolan var 9,2, vilket kan jämföras med genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter 8,9.

⁶ Medelvärde för lärarna vid Uppsävjaskolan var 8,2 vilket kan jämföras med genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter 7,2.

förhållningssätt. Till övervägande del fungerar samverkan väl och överenskommelser följs.⁷

Varje arbetslag har ett veckomöte där samverkan i undervisning och elevhälsoarbetet sker. I det mötet sker diskussion om praktiska frågor, exempelvis arbetsfördelning, samplanering av undervisning och bedömning samt hur elevhälsoarbetet ska hanteras. Speciallärare och kurator är regelbundet med på lärarnas veckovisa arbetslagsmöten och fungerar som en länk mellan arbetslagen och rektorn. Elevhälsomöten sker kontinuerligt under läsåret där elevhälsan och lärarna följer upp klassernas behov. Speciallärarna är kopplade till olika årskurser och hanterar ofta ärenden som kommer från lärare eller ska återkopplas till lärare. Vid behov kan medarbetare i elevhälsan besöka arbetslagen för samtal eller så kan lärarna delta på elevhälsomöten.

Alla lärare träffas på så kallade lärarträffar 4–6 gånger per termin där innehållet i huvudsak handlar om olika utvecklingsarbeten.

Uppsävjaskolan har en hög andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne.⁸ Nyanställda och obehöriga lärare får en tydligt planerad introduktion kombinerat med fortlöpande stöd. I intervjuer framgår att nytexaminerade lärare får en mentor kopplad till sig i syfte att regelbundet diskutera undervisning men också andra praktiska frågor. De mentorer som utses tillhör ett annat arbetslag än den nyanställdes och har arbetat länge på skolan.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att undervisningen vid Uppsävjaskolan är varierad och strukturerad samt att eleverna får ett aktivt lärarstöd. I

⁷ Detta kommer vidare att behandlas inom området *Trygghet och studiero*.

⁸ Uppsävjaskolan har en hög andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne (ca 80 procent, vilket är högre än rikets ca 70 procent läsåret 2022/23).

undervisningen finns gott om inslag som stärker elevernas tro på sig själva och deras motivation att lära. Lärarna väcker nyfikenhet och intresse på olika sätt hos eleverna samtidigt som de överlag har höga förväntningar på dem. Undervisningen är innehållsligt brett utformad och anpassad till aktuell elevgrupp. Undervisningen ger även eleverna möjligheter till olika slags delaktighet och till självreflektion över sitt lärande. Eleverna görs delaktiga i att utveckla undervisningen och det kommande arbetet genom att ge förslag på aktiviteter som ingår i temat de arbetar med.

Målfokus, variation och lärarstöd

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen är välstrukturerad och innehåller en rad olika moment och inslag som skapar variation. Lärarna använder olika arbetssätt och har olika metoder för att skapa motivation och möta elevernas behov. Eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Eleverna får ett aktivt lärarstöd av lärarna så att de förstår vad de ska göra, kommer igång och bibehåller sitt engagemang under lektionerna. Det finns en tydlig och gemensam lektionsstruktur. Lärarna skriver upp på tavlan vad lektionen innehåller och vilka moment som eleverna ska göra. Lärarna använder sig av bildstöd och visuella klockor för att tydliggöra tiden för respektive aktivitet. Lärarna inleder lektionen med en genomgång för hela klassen, som vanligtvis innehåller gemensamma aktiviteter och samverkan mellan eleverna. Därefter är det vanligt att eleverna har eget arbete. Lärarna går runt i klassrummet till alla elever för att hjälpa och lotsa dem vidare i uppgifter och material.

Det finns en logisk följd i de moment som avhandlas under lektionerna. Undervisningen innehåller en växling mellan genomgångar, lärares samtal med klassen och eget arbete, enskilt, i par eller i grupp med både lärobok, arbetsblad och praktiska moment. Lektionen avslutas ofta med en kort utvärdering, en sammanfattning eller att eleverna får berätta vad de lärt sig under lektionen. Lärarna arbetar för att skapa en god relation till eleverna och på så sätt skapa förutsättningar för att kunna möta eleverna där de befinner sig.

Stimulans och anpassning av undervisningen

Granskningen visar att lärarna arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation till lärande. Lärarna anpassar undervisningen utifrån elevernas intressen och behov för att motivera eleverna och bibehålla deras engagemang, bland annat genom att vara engagerade och berätta saker som eleverna är intresserade av. Eleverna uppger att lärarna ofta säger att de ska vara stolta över sig själva. Läraren kan också säga "du måste försöka själv först innan du frågar om hjälp och tro på dig själv

och att du kan". Under de observerade lektionerna uppmuntrade lärarna eleverna till att anstränga sig och berömde dem för deras arbetsinsatser.

Vidare visar granskningen att eleverna möter en undervisning som både stimulerar och utmanar dem utifrån deras individuella behov och förutsättningar. Lärarna utgår från elevernas förutsättningar och behov och berättar i intervju om flera olika sätt att individanpassa uppgifterna. Exempelvis har läromedlen i matematik och svenska olika nivåer, lästräning sker i olika nivåer, det finns alltid extrauppgifter att ta till och det förekommer också att elever använder högre årskursers läromedel. Lärarna ger stöd till elever som är i behov av det och det finns utvecklings- och fördjupningsuppgifter för de elever som behöver utmaningar.

Lärare får även stöd från elevhälsan så att de kan anpassa undervisningen utifrån elevernas kunskapsnivå.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Av granskningen framgår att eleverna får möjlighet att reflektera över undervisningens innehåll och sitt eget lärande men även över frågeställningar som berör dem.

Eleverna berättar att de ibland brukar få bestämma om de ska börja titta på Lilla Aktuellt eller först arbeta med övriga uppgifter. Inom ämnet idrott och hälsa kan eleverna ibland få välja mellan olika aktiviteter eller erbjudas tillfällen att välja vad de vill fortsätta arbeta med. Det kan handla om att eleverna får välja mellan olika områden som läraren presenterar för dem såväl inom en lektion eller ett moment som sträcker sig under flera lektioner. Eleverna ges därmed inflytande avseende i vilken ordning olika moment genomförs.

Eleverna ges vid flertalet tillfällen möjlighet att utvärdera undervisningen och dess innehåll, exempelvis tumme upp eller ner utifrån hur lektionen fungerat eller utifrån vilken svårighetsgrad eleverna upplevt lektionen, med exit tickets kring vad eleverna har varit nöjda med under lektionen och något som de själva känner att de behöver eller vill jobba mer med. I intervjuer med eleverna framkommer att de ibland i slutet av lektionerna brukar få fylla i en mindmap på tavlan tillsammans med läraren. Läraren ber därefter eleverna att berätta om vad de lärt sig. Vidare får eleverna ibland skriva ner på post-it lappar nya saker de lärt sig, därefter sätta upp lapparna på tavlan och berätta om det. Vid en av de observerade lektionerna får eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande genom att läraren tillsammans med eleverna utvärderar om uppgiften var lätt eller svår samt vad eleverna har lärt sig. I intervju med lärarna framkommer att de kontinuerligt testar elevernas kunskapsnivå bland annat för att synliggöra och medvetandegöra eleverna på deras eget lärande.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att det finns ett gemensamt, medvetet arbete på skolan för att skapa och upprätthålla en trygg miljö för eleverna. Skolan följer upp tryggheten på olika sätt, såsom i olika kartläggningar. Resultaten kring elevernas trygghet analyseras och insatser vidtas vid behov. Vidare finns ett samlat arbete på skolan för att skapa studiero. Den gemensamma överenskommelsen om utformningen av lektionsstruktur efterlevs dock endast delvis. Graden av tillämpning varierar mellan olika lärare.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att skolan bedriver ett främjande, förebyggande och relationsskapande arbete för att skapa och upprätthålla trygghet. Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs, analyseras och följs upp flera gånger under läsåret via enkäter samt via uppföljning på elevrådet. Utifrån kartläggningarna genomför rektorn tillsammans med personalen sedan åtgärder för att förbättra och bibehålla tryggheten för eleverna. Elevernas upplevelse av trygghet är också ett inslag i hälsosamtalen samt inför och under utvecklingssamtalen. Rektorn följer regelbundet upp det trygghetsskapande arbetet på skolan genom bland annat trygghetsvandringar och samtal med eleverna.

Granskningen visar vidare att det finns ett aktivt arbete med rastaktiviteter. Under rasterna finns rastpedagoger, rastvärdar och kamratstödare ute bland eleverna. I intervju med rektorn framkommer att rastpedagogerna engagerar sig i organiserade aktiviteter och rastvärdarna, däribland rektorn, är aktiva i de miljöer där eleverna exempelvis samlas i större grupper. Skolans kurator beskriver att skolan arbetar aktivt med rastvärdskapet och säger "Vi vill att de vuxna ska vara där barnen är. Det är väldigt länge sedan vi hade en stor konflikt på skolan."

Eleverna berättar att de känner sig trygga i skolan och att det finns vuxna som de kan vända sig till. I de fall det förekommer kränkningar finns tydliga rutiner för att hantera det. I intervju med eleverna framkommer att de känner att det finns vuxna som de skulle kunna gå till och prata med om det skulle ske kränkningar.

Arbete för studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete på skolan för att skapa studiero. Lärarna har dock olika förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero och hur eleverna involveras i det arbetet. Exempelvis har skolan skapat en målbild, ett utvecklingsområde om studiero. Målarbetet har sin utgångspunkt i Skolinspektionens rapport om studiero och dess effekter.⁹ Rektorn leder arbetet och elevhälsan stöttar lärarna i sitt arbete. Studieron kartläggs av lärarna, rektorn och elevhälsan genom regelbundna avstämningar och rektorn vidtar vid behov åtgärder såsom att fördela eller omfördela resurser för att skapa och upprätthålla studiero och för att möjliggöra att lärarkompetenserna används på bästa sätt. Studieron skapas och upprätthålls även med hjälp av bildstöd, skärmar, hörselkåpor och visuell klocka.

Rektorn följer kontinuerligt upp studieron genom att besöka alla klassrum. Rektorn ger, vid behov, stöd till lärare kring ledarskapet i klassrummet för att de ska ha goda förutsättningar att skapa studiero.

Lärarna diskuterar med eleverna om vad studiero innebär och eleverna själva får reflektera kring vad studiero betyder och innebär i olika situationer. Av Skolinspektionens skolenkät 2023 har eleverna i årskurs 5 skattat frågeområdet Studiero lägre i jämförelse med samtliga medverkande skolenheter.¹⁰ Med anledning av resultatet i skolenkäten genomförs därför under det innevarande läsåret ett förbättringsarbete kopplat till mål för studiero och delaktighet för mellanstadiets klasser.

Skolans värdegrundsarbete har enligt rektorn, lärarna och elevhälsan lett till en ökad samsyn kring undervisningens genomförande men upprätthållande av struktur för studiero i de enskilda klassrummen varierar. Lärarna beskriver i intervju de gemensamma överenskommelserna kring exempelvis lektionsstruktur, men Skolinspektionens lektionsobservationer visar att gemensamma överenskommelsen kring lektionsstruktur bara delvis efterlevs i praktiken eftersom tillämpningen varierar mellan olika lärare.

⁹ Skolinspektionen (2016c) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen.

¹⁰ Medelvärde för eleverna i årskurs 5 vid Uppsävjaskolan var 4,8 vilket kan jämföras med genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter 5,5.

Det framkommer vidare i intervjuer att det finns en kulturskillnad mellan att arbeta i lågstadiet och mellanstadiet och att det finns skillnader i hur lärarna bemöter eleverna utifrån ålder och mognad samt vilket ansvar eller frihet lärarna ger eleverna.

Elevhälsan berättar att det har gjorts organisatoriska stödstrukturer som diskuterats med lärarna och säger "Vi måste samarbeta och ställa upp för varandra för att få studiero. Rektorn har gått in och säger att det är ett gemensamhetsuppdrag!".

Rektorn tydliggör att övergången mellan årskurs 3 och 4 behöver förbättras och påtalar att det finns en tanke med att klasslärarna är ett arbetslag "...för att arbeta tillsammans och schemajusteringar har gjorts just för att lärarna ska arbeta mer tillsammans." och säger därefter att studieron är god i lågstadiet men behöver förbättras på mellanstadiet.

Elevhälsan påtalar att det verkar vara lättare att följa rutinerna i lågstadiet än i mellanstadiet och en tanke kring vad det kan bero på är att en del av lärarna från mellanstadiet kommer från högstadiet, och att det där kan råda en annan kultur som skiljer sig från kulturen i lågstadiet. Elevhälsan berättar vidare att rutinerna ska underlätta för alla, till exempel om det kommer en vikarie.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ta ansvar för att överenskommelser för rutiner kring lektionsstruktur upprätthålls av alla undervisande lärare genom att vidareutveckla de redan befintliga forumen för lärarna att diskutera och ompröva gemensamma strategier och förhållningssätt. I det arbetet behöver eleverna vara fortsatt delaktiga.

Skolinspektionens granskning visar att skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt kring rutiner och strukturer för undervisningen inte är förankrat hos alla lärare. Rutinerna kring lektionsstrukturen tillämpas i olika omfattning på låg- och mellanstadiet.

För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. För rektorn är lärarnas upplevelse av hur detta arbete fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder, och att arbeta

för en sådan där det bedrivs ett gott främjande arbete men också att det finns ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.¹¹

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med personalen och eleverna diskuterar hur de strategier och förhållningssätt för att skapa och upprätthålla studiero i alla klassrum fungerar och därefter vid behov ompröva dem. Rektorn behöver också säkerställa att stöd och handledning ges i den omfattning som behövs för att all personal ska kunna omfamna och praktisera de förhållningssätt som gäller samt följa överenskomna strategier. Vidare behöver skolan fortsätta med sitt arbete att göra eleverna delaktiga i hur studiero kan skapas. Dels genom att rektorn och lärarna fångar upp elevernas uppfattning kring hur de upplever studieron och undervisningens kvalitet. Dels genom att eleverna får vara med och ha synpunkter på det förebyggande arbete som skolan bedriver samt vilka förhållningsregler som bör gälla i klassrummet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn tillsammans med lärarna och elevhälsan noggrant följer upp och analyserar lärarnas bedömningar och omdömen, uppmärksammar avvikelser och arbetar för att bedömningarna ska vara likvärdiga. Rektorn ger också lärarna goda möjligheter att med olika metoder kvalitetssäkra sina bedömningar, i regelbundna forum i skolan men också tillsammans med andra skolor.

Diskussion och analys inför och av omdömen

Av granskningen framgår att rektorn systematiskt analyserar lärares omdömen för att upptäcka eventuella skillnader i omdömen mellan olika ämnen och årskurser samt mellan flickors och pojkars kunskapsresultat.

Rektorn samlar under läsåret regelbundet in information i form av kunskapsprognoser och omdömesanalyser och analyserar sedan dem tillsammans med undervisande

¹¹ Skolinspektionen (2016c) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen.

lärare och elevhälsan. Rektorn undersöker de eventuella avvikelser som framkommer i tät dialog med lärare för att utröna om avvikelserna är motiverade eller inte. Om avvikelser finns fördjupar rektorn dialogen med berörda lärare i syfte att finna tydliga förklaringar till avvikelserna, exempelvis i samband med medarbetarsamtal. Rektorn och lärarna uppger i intervjuer att de under det senaste läsåret har diskuterat avvikelser mellan olika ämnen till exempel mellan geografi och historia eller mellan bild och slöjd. Vidare framkommer i intervju med rektorn att bedömningen i teknik och NO har diskuterats utifrån att eleverna endast uppfyller kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i teknik medan eleverna även når högre kriterier i NO. Rektorn ser att en delförklaring skulle kunna vara att elevernas "görande" bedöms mer än deras "lärande" och att det därigenom finns ett möjligt behov av kompetensutveckling.

Kvalitetssäkring av bedömningar och omdömen

Granskningen visar att rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att diskutera olika bedömningsmetoder och kvalitetssäkra sina omdömen i syfte att uppnå likvärdighet. Huvudmannen har utformat mötesstrukturer för samverkan mellan skolor i närområdet som skolan ingår i. Exempelvis deltar lärarna i lågstadiet i en sambedömningsdag för bedömning av de nationella proven i årskurs 3. Skolan samverkar även med fyra skolor i så kallade ämnesgrupper där lärarna träffas vid ett par tillfällen per läsår i syfte att öka likvärdigheten i lärares bedömningsarbete och utveckla sin förmåga att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Skolans förstelärare deltar i ett kommungemensamt lärarnätverk där bedömningsfrågor diskuteras. I intervju med lärarna framkommer att nätverksträffar för lärare även genomförs, till exempel i engelska, och innefattar diskussion om bedömning av elever mellan olika stadier med frågeställningar som "Hur bedömer ni, vad förväntar ni er?", och i SO där det är bestämt att alla lärare ska ta med underlag och sedan föra diskussioner om bedömning utifrån underlagen.

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att tid finns avsatt för att diskutera bedömningar av de nationella proven och lärarna använder underlag för bedömning och kartläggning som finns i Skolverkets bedömningsportal. Lärarna efterfrågar dock fler bedömningsdiskussioner i de ämnen som inte har nationella prov. Inom lärarlagen sker ofta diskussioner relaterade till bedömning och omdömen där samtal om olika avvägningar och om vilka underlag som ska ligga till grund för bedömning förs. Elevhälsan uppger att de är väl involverade i det arbetet, främst kring de elever som har anpassningar men även kring elever där det är oklart var de ligger kunskapsmässigt. Exempelvis samverkar lärarna och speciallärarna för att skapa goda bedömningsmetoder för att eleverna ska kunna visa sina kunskaper på bästa sätt.

Lärarna beskriver att de diskuterar och analyserar olika resultat i slutet av terminerna men att de även har fyra ytterligare avstämningar under läsåret.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Veronica Bonivart Säfström.

Utredaren Pia Almarlind har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Anders Holmgren och Mattias Ryd medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tolv lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. De dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 17-19 oktober 2023. Besöket genomfördes av Pia Almarlind och Anders Holmgren.

Uppsävjaskolan är en F–5 skola uppdelat i åldershomogena grupper med två parallella klasser i årskurs 3 och 4. Vid skolan bedrivs undervisning för 347 elever, som är uppdelade i 14 klasser. Skolenheten leds av en rektor.